

Toekomstperspectief voor het landelijk gebied

Martha Bakker, Hoogleraar landgebruiksplanning

20 juni 2023

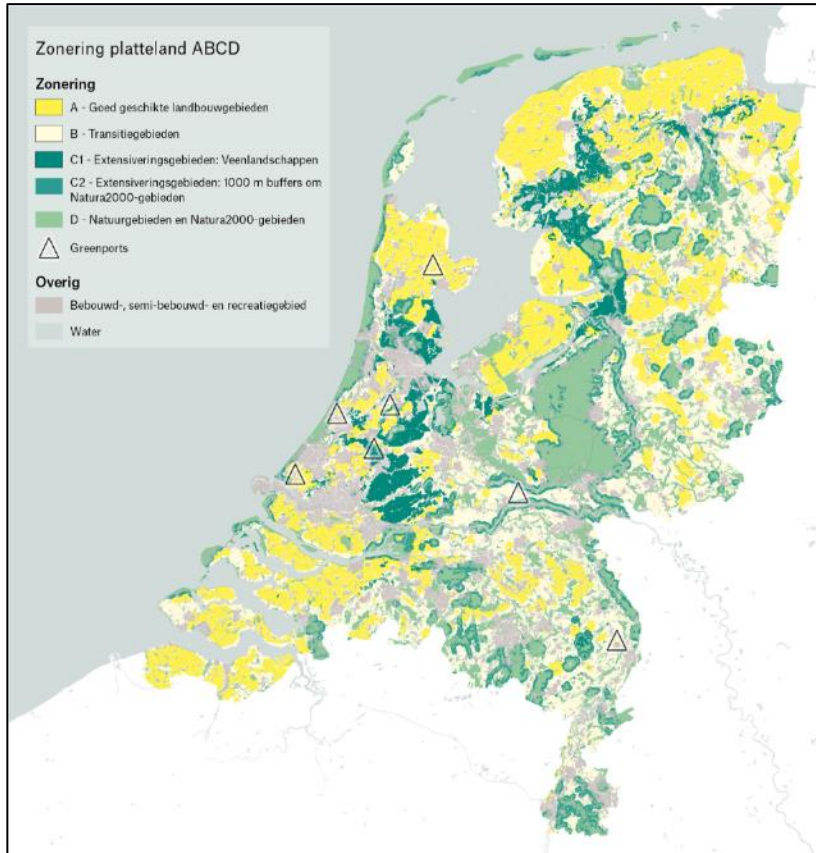

Context

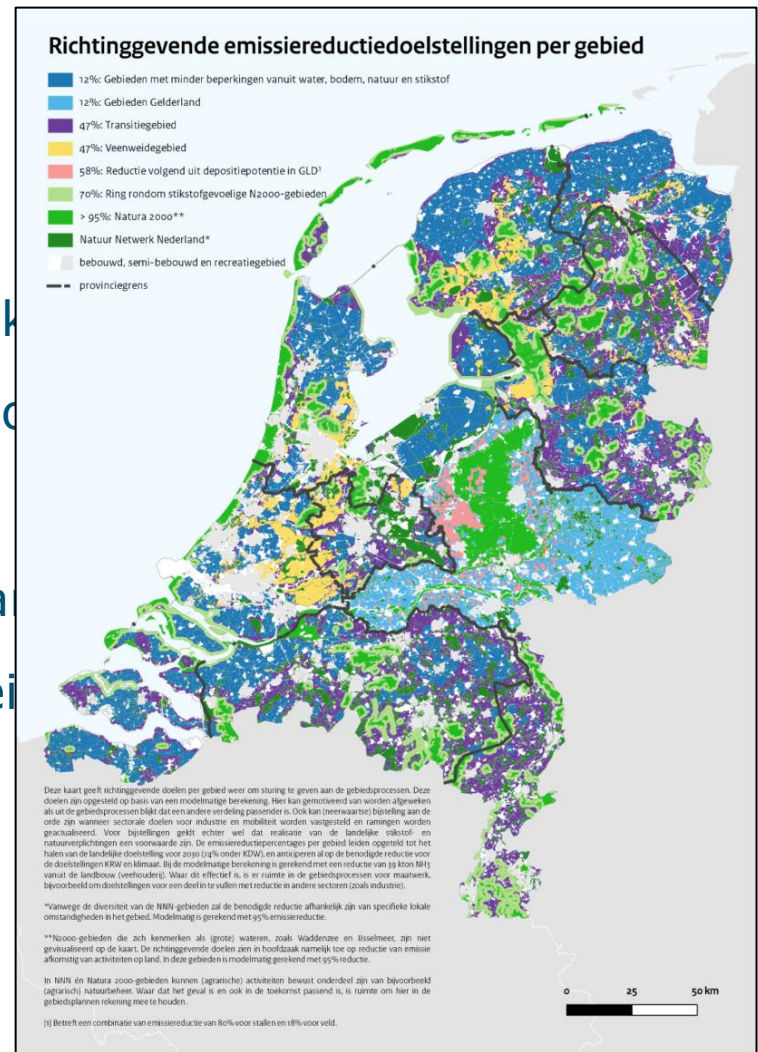
- Aanleiding: presentatie voor
- Visie: deel landelijk gebied o
- Verhaal viel goed, paar keer
- Stikstofcrisis => plan moet o

Context

beleidsma
in drie zo
verteld
nieuw aa
voor bele

Context

- Aanleiding: presentatie voor beleidsmakers provincie Noord Brabant
- Visie: deel landelijk Gebied op in drie zones
- Verhaal viel goed, paar keer verteld
- Stikstofcrisis => plan moet opnieuw aandacht krijgen!
- Opgepakt door LNV; gebruikt voor beleidsverkenningen
- Remkes verwijst nog wel naar ABCD kaart (en beveelt zonerings aan!)

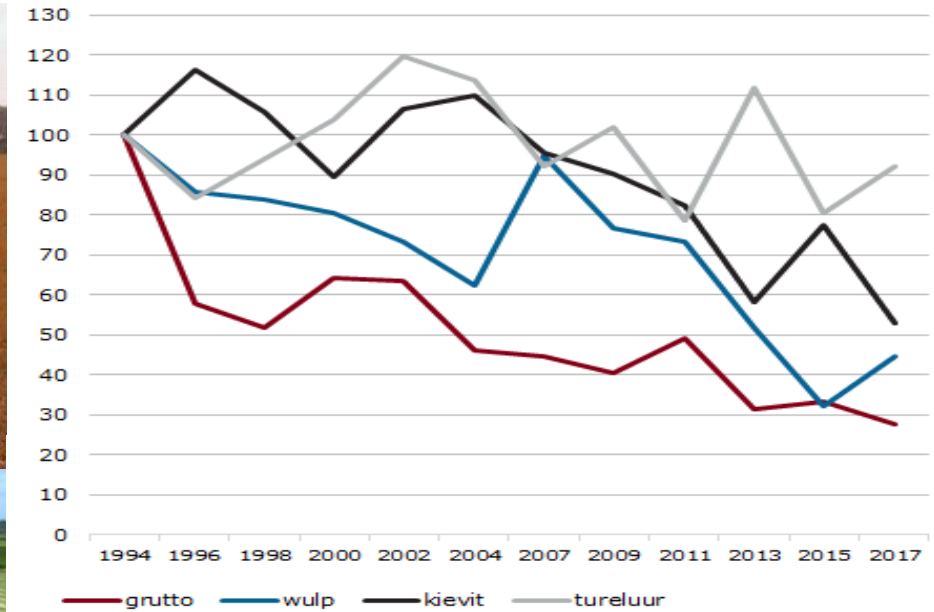
Context

- Zonering afgeschoten door motie in 2e kamer
- ABCD kaart nog wel opgenomen in PPLG instructies voor provincies
- Algemeen probleem: dwang is taboe, sector wil niet hervormen

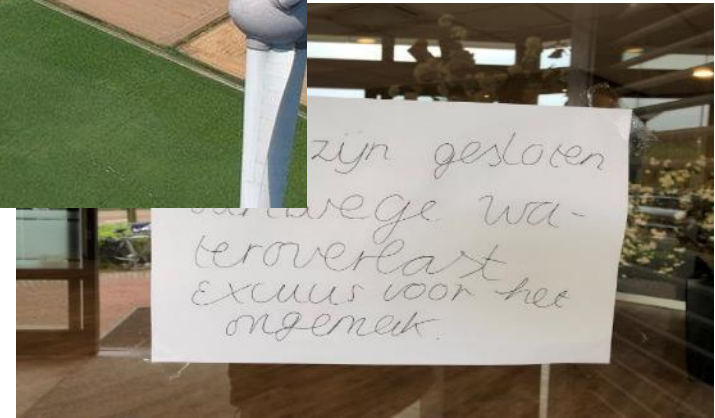
Probleem 1: Slechte staat natuur

Probleem 2: afname biodiversiteit in agrarisch gebied

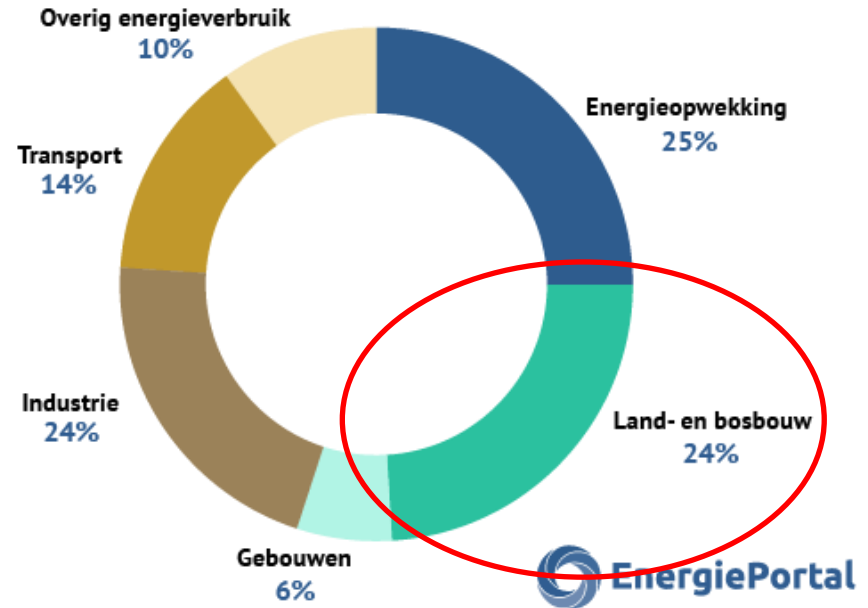
Probleem 3: te efficiënte ontwatering

Probleem 4: uitstoot broeikasgassen landbouw

Uitstoot broeikasgassen per sector

1. CH₄ uit herkauwers
2. N₂O uit denitrificatie bodems
3. CO₂ uit veen, glastuinbouw en kunstmestproductie

Probleem 5: grotere kans op ziektes en plagen

Provincie: 'Tienduizenden mensen alsnog laten onderzoeken op Q-koorts'

Probleem 6: conflicten over landelijk gebied

Verkeershouders in Leuven in De Peel, waar veehouders dicht op elkaar staan. Foto: Marco van den Broek/da veldkijkers

ANALYSE STANKPROBLEEM

Onaanvaardbare stank door megastallen SP: geen verplaatsing stankoverlast De Heus

DEN BOSCH - De SP-statenfractie vindt dat verplaatsing van de veevoederproductie van De Heus uit Den Bosch niet mag leiden tot stankoverlast in Veghel en Andel, waar het bedrijf zijn vestigingen wil uitbreiden. Ook verlangt de SP van het provinciebestuur (GS) dat het met De

op de aankondiging van De Heus gisteren in het Brabants Dagblad dat het bedrijf zich na sluiting van de oude Koudijs-fabriek niet gaat hervestigen op het bedrijventerrein De Rietvelden maar geheel uit Den Bosch vertrekt. Ook de vestiging in Erp gaat dicht. Voor de uitbreidingen in Veghel en An-

Stop het Gebiedsplan
Geen openluchtmuseum wegen!
Geen extra grond voor datacentra en kassen!
Geen landbouwgrond naar natuur!

Toekomstperspectief?

- Deel landelijk gebied op in drie zones:
 - Extensieve, natuurinclusieve, op diensten georiënteerde kringlooplandbouw
 - Intensieve, technologische, op productie georiënteerde kringlooplandbouw
 - Niet-grondgebonden bedrijven naar industrieterreinen

Voordelen

- Eind aan verzuring en eutrofiering
- Hoge biodiversiteit
- Zeer aantrekkelijk landschap, oa voor recreanten
- Verbindingszones niet langer nodig
- Hoog watervasthoudend vermogen
- Ruimte voor alternatieve (kleinschalige) woonvormen

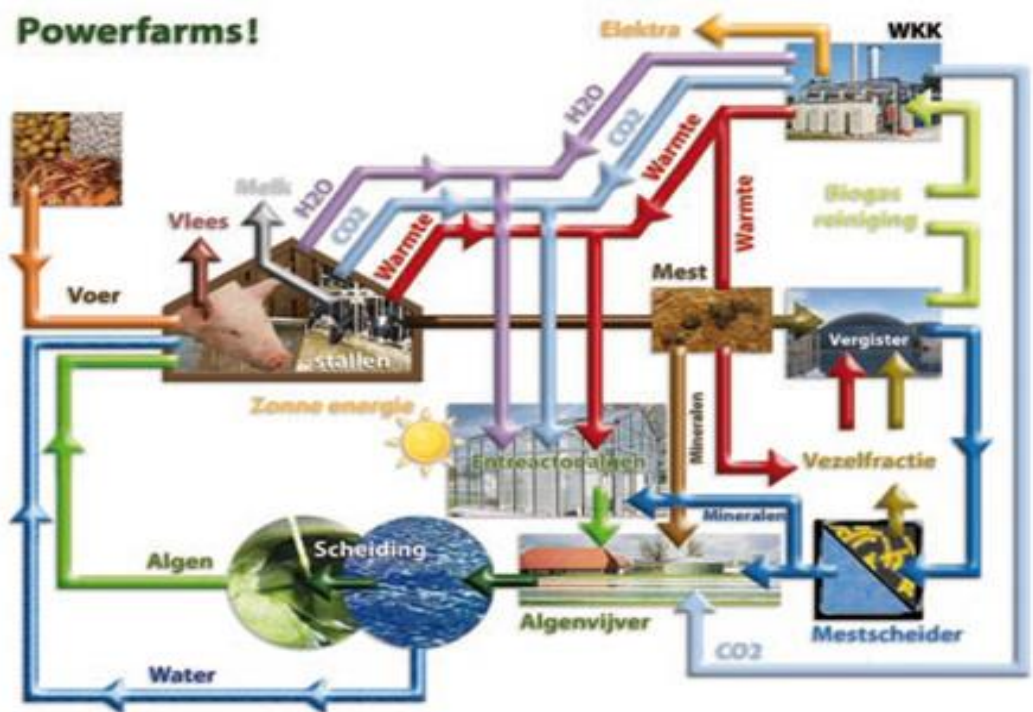

Voordelen:

- Hoge productie met relatief weinig gebruik van middelen
- Behoud en ontwikkeling van kennis en kunde
- Export van pootgoed en andere specialismen
- Strakke, rationele landbouw/energie landschappen met geheel eigen identiteit en schoonheid

Powerfarms!

Voordelen

- Sterke reductie areaal aangetast door lucht- geur, en geluidsoverlast
- Halt aan industrialisering van de groene ruimte
- Synergiën tussen bedrijfstakken, hergebruik van reststromen
- Vrijwel geen uitstoot van broeikasgassen
- Verbeterde leefomstandigheden dieren
- Zinnvolle herbestemming zieltoegende industrieterreinen

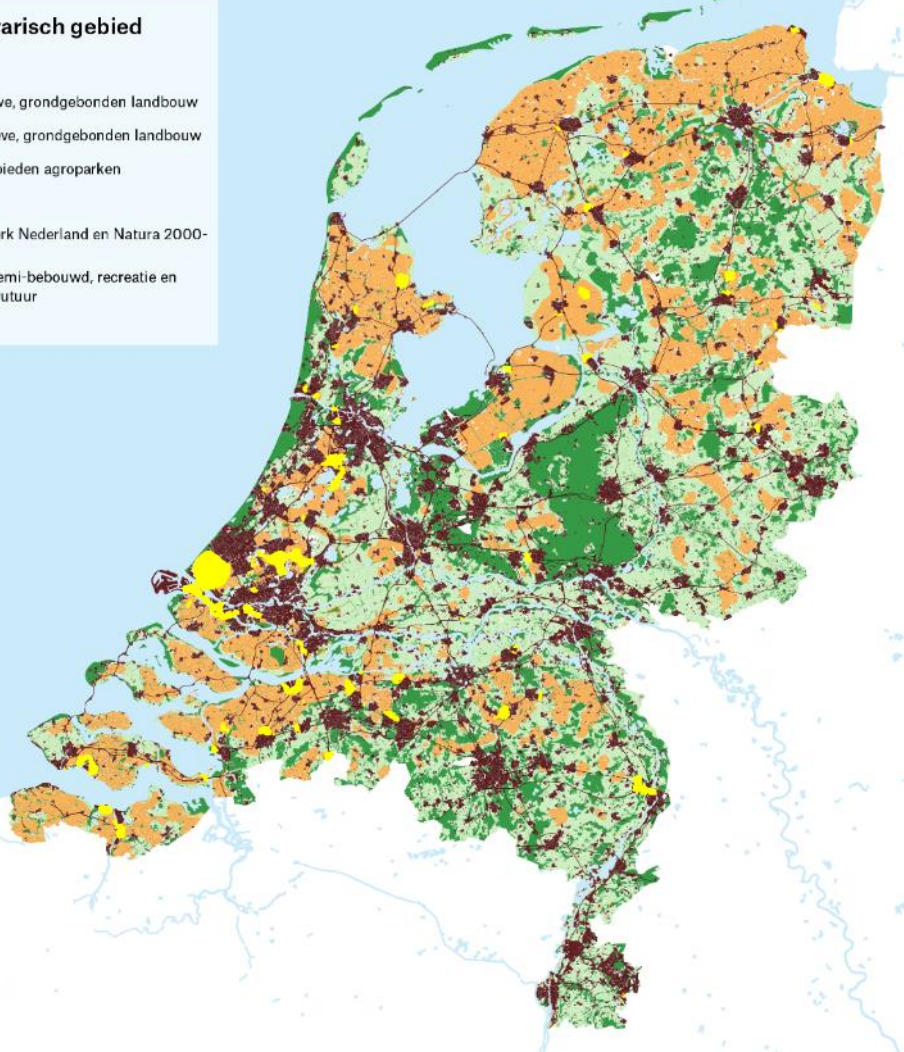
Zonering agrarisch gebied

Zonering

- A – Intensieve, grondgebonden landbouw
- B – Extensieve, grondgebonden landbouw
- C – Zoekgebieden agroparken

Overig

- Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000-gebieden
- Bebouwd-, semi-bebouwd, recreatie en hoofdinfrastructuur
- Water

Milieuproblemen:

- Lage productiviteit
- Uitspoelingsgevoelig
- Emissie van CO₂
- Droogtegevoelig

(Potentiële) diensten:

- Sponsfunctie
- Drinkwaterbescherming
- Natuurbescherming
- Cultuurhistorische waarde
- Nabijheid bebouwing

Beperkende factoren voor landbouw [Studie WUR - Martha Bakker]

CBS Landbouwgebieden

Beperkende factoren vanuit de ondergrond

Droogtegevoelig

Uitspoelingsgevoeligheid

Lage bodemproductiviteit

Drinkwater: Inzigg- en beschermingsgebieden

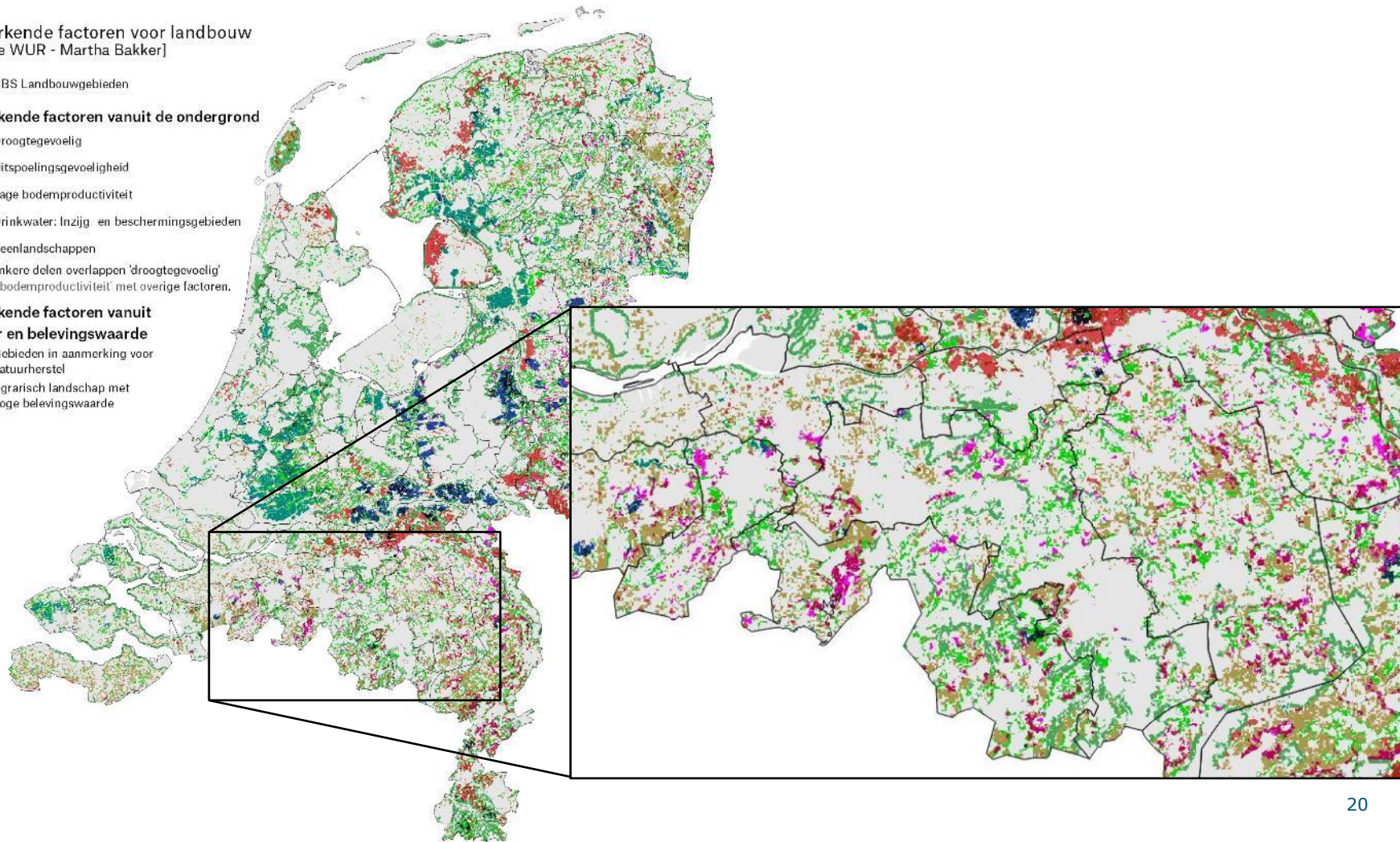
Veenlandschappen

In de donkere delen overlappen 'droogtegevoelig' en 'lage bodemproductiviteit' met overige factoren.

Beperkende factoren vanuit natuur en belevingswaarde

Gebieden in aanmerking voor natuurherstel

Agrarisch landschap met hoge belevingswaarde

Extensief-
natuurinclusief

Zonering slecht de discussie tussen
"de profeten" en "de tovernaars"

Intensief-
technologisch

Tovenaars: “Technologie lost alles op”

Voors

- Veel kennis en ervaring
- Draagvlak onder boeren
- Hoge opbrengsten

Tegens

- Drijft kapitaalintensiteit op
- Aanjager verdere intensivering
- Groot risico op lock-ins
- Beloftes komen niet altijd uit
- Neveneffecten

Profeten: “Productie drastisch terugbrengen”

Tegens

- Voedselvoorziening in gevaar?
- Kost heel veel
- Verlies aan kennis en kunde

Voors

- Kaderrichtlijnen - ok
- Overige diensten:
 - Waterberging
 - Recreatie
 - Biodiversiteit
 - Landschap

Doe het allebei!

Tovenaars: "Technologie lost alles op"

Profeten: "Productie drastisch terugbrengen"

Voors

- Veel kennis en ervaring
- Draagvlak onder boeren
- Hoge opbrengsten

Tegens

- Drijft kapitaalintensiteit op
- Aanjaan van andere risico's: ingoed netwerk aan klanten en kunde
- Groot risico op lock-ins
- Beloftes komen niet altijd uit
- Neveneffecten

Tegens

- Kost heel veel

**Herinrichting kan
tegens wegvangen
en voors versterken!**

Voors

- Kaderrichtlijnen - ok
- Overige diensten:
 - Waterberging
 - Recreatie
 - Biodiversiteit
 - Landschap

Waarom is dit interessant voor jullie?

- Belang: Extensieve boer helpt bij behalen doelen
 - Minder natuurschade
 - Aantrekkelijker landschap voor recreanten
- Rol: Jullie helpen extensieve boer bij behalen doelen
 - Meer ecosysteemdiensten door schaalvoordelen
 - Meer verdiensten uit recreatie
 - Toegang tot goedkope grond

Vragen

- Maakt het voor jullie uit of jullie burenen intensief of extensief boeren?
- Zijn lagere pachtinkomsten acceptabel in ruil voor extensievere bedrijfsvoering?
- Gaan jullie actief deelnemen aan gebiedsprocessen?

Open uitnodiging tot deelname aan SPLENDID

- SPLENDID “spatial planning for environmentally diverse circular developments”
- Onderzoeksproject naar **gebiedsgerichte aanpak** – welke landbouw moet op welke plek?
- Maandag 23 oktober workshop om met serious game te spelen met gebiedsindelingen

Dank voor uw
aandacht!

